حفظ و تقویت فرهنگ مردم ترکمن

سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور: فرهنگ مردم ترکمن باید حفظ و تقویت شود. اگر امروز ما به مرحوم مختومقلی شاعر بزرگ ترکمن افتخار می‌کنیم، برای این است که او در راستای تعالی و رشد انسان و اسلام شعر سروده و توانسته مفاهیم عالی را به جامعه تعلیم دهد و به الگویی برای جامعه تبدیل شود.

با قصه، آینده کودکانمان را بسازیم

رضامراد صحرایی، وزیر آموزش و پرورش: قصه زندگی هر کودک که در ذهن معصوم او ساخته می‌شود در حقیقت تصویری از آینده است که او برای خودش ترسیم می‌کند. اگر ما به کودکانمان بیاموزیم که در قصه‌هایشان امید، ایمان، خودباوری و شادی را نشان‌دهند در آینده انسان‌هایی با نشاط، بااعتمادبه‌نفس و هویتمند خواهند بود.

کتاب

«سراب سایه‌ها» درنگی نو بر اغتشاشات پاییز ۱۴۰۱

مهدی محمدی در کتاب «سراب سایه‌ها» تلاش کرده در حد توان، تحلیلی جامع و مبتنی بر اطلاعات دست اول از متن و زمینه‌های اغتشاشات سال ۱۴۰۱ ارائه کند. در ابتدا باید یادآور شد که این کتاب به قهرمانان امنیت وطن شهیدان «آرمان علی‌وردی» و «روح‌الله عجمیان» تقدیم شده است.

این کتاب ادعا نمی‌کند همه آنچه در آشوب‌های پاییز ۱۴۰۱ در ایران رخ داده پروژه‌ای امنیتی بوده، اما ادعا می‌کند این ادعا را تفصیلا مستند می‌کند که پروژه‌ای بسیار بزرگ، پیچیده، سنجیده و بی‌سابقه که در کار بوده که بدون درک ابعاد آن، فهم ماهیت و قضاوت درباره این آشوب‌ها غیرممکن و حتی بی‌معناست. در واقع ادعای اصلی کتاب این است که ایران در سال ۱۴۰۱ با پیشرفته‌ترین نوع نبرد زیر آستانه درگیری نظامی از جانب دشمنانش مواجه شد و آن را پشت سر گذاشت.

نویسنده کتاب، در «سراب سایه‌ها» می‌نویسد: «دفتر من جایی از شهر تهران است که در آشوب‌های سال ۱۴۰۱ به ناچار هر روز و هر ساعت و مستقیما، در متن رویدادهای آن قرار داشتم. آن ایام، هر روز، ساعت‌های متمادی، به این فکر می‌کردم که به راستی چه اتفاقی در حال رخ دادن است و ماهیت آنچه با آن مواجهیم چیست؟ معلوم بود که حادثه غریبی در حال وقوع است و جنس آن شباهتی به آنچه پیش‌تر دیده بودیم، ندارد. این کتاب در زمانی کوتاه، یعنی حدودا ۲ ماه، با این هدف نوشته شد که روایتی جامع، مبتنی بر اطلاعات و چند وجهی از آشوب‌های سال گذشته تولید کند. از این پس و به‌تدریج درباره ابعاد مختلف آنچه دریافته و در این کتاب درباره آنها بحث کرده‌ام خواهم نوشت. فعلا خوشحالم که در زمانی کوتاه از عهده انجام وظیفه‌ای که مدت‌ها بار آن بر دوشم سنگینی می‌کرد، برآمده‌ام.»

«سراب سایه‌ها» در ۳۶۰ صفحه به قلم مهدی محمدی با قیمت ۲۲۰ هزار تومان از سوی انتشارات سوره مهر به ویترین کتابفروشی‌ها راه یافته است.

گفت‌وگو با حامد علامتی، معاون وزیر آموزش و پرورش و مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

قصه‌گویی ابزاری ارزان اما اثرگذار

بیش از ۱۷ هزار اثر در جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی حضور یافتند

گزارش
النار عباسیان
روزنامه‌نگار

قصه‌گویی از سنت‌های دیرینی است که نه‌تنها برای کودکان که حتی برای بزرگسالان هم جذاب و آموزنده است. مسئولان فرهنگی کشور هم به نقش مهم قصه‌گویی در تربیت نسل جدید واقف هستند و جشنواره‌ای جذاب، پرمخاطب و متفاوت از سال‌ها پیش اجرا کرده‌اند. به بهانه شب یلدا، و سپری شدن بلند ترین شب سال و آیین ستنی آن و البته برگزاری مراسم اختتامیه بیست‌وپنجمین جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی در یزد، پایتخت قصه‌گویی ایران، با حامد علامتی، معاون وزیر آموزش و پرورش و مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که بخش‌هایی از آن را در ادامه می‌خوانید:

قصه؛ ساده‌ترین، ارزان‌ترین و دردسترس‌ترین

تاریخ قصه و قصه‌گویی تقریبا با تاریخ بشر برابری می‌کند و این مانایی به‌دلیل این است که قصه و قصه‌گویی یک حرکت فرهنگی اصیل است که باید روزبه‌روز بیشتر به آن بپردازیم. اینک احیای این فرهنگ یک هدف جدی برای کانون است. اگر به قصه بپردازیم تولیدات فرهنگی و هنری مختلفی می‌توانند از قصه‌ها شکل بگیرند. بنابراین وقتی روی قصه سرمایه‌گذاری کنیم درواقع پایه همه این شاخه‌ها را تقویت کرده‌ایم. همچنین قصه‌گویی عنصر و ابزار تربیتی و درعین‌حال ساده‌ترین، ارزان‌ترین و در دسترس‌ترین شیوه برای فعالیت‌های آموزشی است که اثرگذاری بالایی هم دارد.

مردمی‌سازی قصه‌گویی

قصه باید مردمی شود و این شدنی است. به‌راحتی پدرها و مادرها برای بچه‌های خود قصه می‌گویند و فعال‌سازی نهادها و سازمان‌ها، جهت شکل‌گیری حرکت‌های کلان بین‌دستگاهی وجود دارد تا پشتیبانی لازم را در این زمینه انجام دهند. خوشبختانه استقبال خوب و بی‌نظیر شرکت‌کنندگان در جشنواره و نمایش آن از طریق شبکه‌های تلویزیونی و همچنین پویشی که در شبکه پویا برای قصه‌گویی در نظر گرفته شد، را شاهد بودیم. همچنین در تلاش هستیم تا یک برنامه تلویزیونی ویژه کودکان داشته باشیم که از عید نوروز روی آنتن برود و در قالب یک برنامه ۳۰قسمتی تولید شود. معتقدیم نباید قصه‌گویی را پیچیده کنیم و باید ساده و روان آن را ارائه دهیم تا به خانواده برگردد.

از ثبت ملی قصه‌گویی تا خیز برای جهانی‌شدن

امسال ثبت ملی قصه‌گویی را در آثار ناملموس انجام دادیم که آرزوی ما بود و با همکاری وزارت میراث فرهنگی، ثبت ملی شد و البته مقدمه‌ای شد تا به ثبت جهانی آن نیز فکر کنیم. درتلاش هستیم تا به نام جمهوری اسلامی ایران قصه را در فهرست آثار ناملموس به ثبت برسانیم. بین‌المللی کردن این موضوع و جریان قصه‌گویی ایران و حرکت‌های بین‌المللی فرهنگی در بین ملت‌ها از جمله اهداف ماست. کانون، ارتباطات خوبی با رایزنان فرهنگی در کشورهای دیگر دارد و یکی از موضوعاتی که در هفته‌های فرهنگی بین ۲کشور رقم می‌زنیم، همین قصه‌گویی است. در بخش بین‌الملل این رویداد هنری از ۱۴کشور از جمله آرژانتین، هند، لبنان و فرانسه آثاری ارسال و داوری شده است.

خانه آذری یزدی؛ دبیرخانه دائمی قصه‌گویی

موضوعاتی که امسال به آن پرداخته شد، شامل موضوعات قرآنی، دینی و مذهبی، قصه نامداران و معرفی شخصیت‌های برجسته ایران از فردوسی تا شهید قاسم سلیمانی است. همچنین قصه‌های اراده و پیشرفت در راستای پویشی که رئیس‌جمهور مطرح کردند هم در جشنواره قصه‌گویی گنجانده شد. قصه‌های مربوط به کسب‌وکار و قصه‌های آزاد از جمله موضوعات در این دوره بودند. همچنین یزد، پایتخت قصه و قصه‌گویی معرفی و امسال جشنواره در این شهر برگزار شد. دبیرخانه دائمی جشنواره قصه‌گویی نیز به یزد و خانه نویسنده فقید و نام‌آشنای این حوزه، مهدی آذری یزدی انتقال خواهد یافت.

با قصه لبخند بسازیم

شعار جشنواره امسال قصه‌گویی، با قصه لبخند بسازیم بود. البته هدف ما طنز و فکاهی نبوده، بلکه به‌معنای حکمت‌آموزی به کودکان همراه با نشاندن لبخندی بر لب‌های آنهاست.

برای اینکه شاهد ارتقای محتوایی قصه‌ها باشیم چند رویکرد اساسی درنظر گرفتیم؛ اول نگاه و زاویه دید جدید در قصه‌گویی است. نکته بعدی امیدآفرینی است. الهام و ایمان‌آفرینی نیز نکته‌های بعدتر هستند تا از قبل از قصه بذر ایمان در دل بچه‌ها کاشته شود و در پایان نیز لبخند است که براساس شعار جشنواره جایزه ویژه‌ای برای آن درنظر گرفته‌شده است.

سینماحقیقت

کبوترپرانی روزگار ما در مستند «در گرو عشق»

مستند «در گرو عشق» یکی از فیلم‌های حاضر در هفدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» است که توسط همکارمان میناقاسمی‌زواره ساخته شده است. این مستند روز سوم برگزاری جشنواره روی پرده رفت و سالن شماره ۴ پردیس سینمایی چارسو، چهارشنبه‌شب با حضور پرشور عاشقان کبوترپرانی حال و هوایی خاص یافت؛ مردان و زنانی که از کرمانشاه، تهران، کاشان، قم، بابل، ورامین، یزد، کرج و سایر نقاط ایران به این رویداد آمده بودند.

«در گرو عشق» به کارگردانی مینا قاسمی‌زواره درباره چند شخصیت کبوترباز متفاوت است که هر کدام قصه‌ها و داستان‌های عجیبی درباره علت عشق و علاقه‌شان به کبوتر دارند. مسابقات گرو (کبوترپرانی) در عید کبوتربازها یعنی تیرماه به‌مدت یک‌ماه برگزار می‌شود و در این مستند کارگردان تلاش دارد مخاطب را با چهره جدیدی از سبک کبوتربازی مدرن آشنا کند. کفتربازی یک عشق است و کفتربازان خودشان را عشق‌باز نام نهاده‌اند.

گروه‌های کفتربازان معمولا شهر به شهر یا طبق منطقه، اصالت جغرافیایی یا نام‌خانوادگی شناخته می‌شوند. ماجرای مستند «در گرو عشق» روی پشت‌بام‌های کفتربازهای معروف در تهران به نام «بام کرمانشاه»، ورامین به نام «بام خورین»، اتوبان آزادگان به نام «بام صفا»، کاشان به نام «بام ایران»، شادآباد تهران به نام «بام پایتخت» و قم به نام «بام کهک» می‌گذرد.

با وجود اینکه کفتربازی همان کبوتر در فرهنگ و سبک زندگی ایرانی جایگاه ویژه‌ای دارد و اقشاری از جامعه ایرانی با آن انس و الفتی خاص دارند، اما تابه‌حال توجه کافی و وافی به این بخش از میراث سنتی فرهنگ ایرانی نشده؛ این در حالی است که ایرانی‌ها ظرفیت‌های گسترده‌ای برای بهره‌برداری از این فرهنگ سنتی دارند و حتی درصورت حمایت‌های ویژه، علاوه بر حفاظت از این میراث ناملموس، می‌توان گردشگرانی را از سرتاسر جهان جذب کرد.

این مستند تلاش دارد که کفتربازی را به‌عنوان یک فرصت برای گردشگری و توسعه صادرات کبوتر نژاد ایرانی به جامعه نشان دهد. این فیلم قصد دارد بگوید عشق می‌تواند جنبه‌های متفاوتی داشته باشد؛ عشقی متفاوت که حتی سالن نمایش فیلم را به‌لرزه درمی‌آورد و جایگاه عکس «سینماحقیقت» را با تاج‌های گل گل‌آرایی می‌کند.

بحران می‌گذرد شخصیت‌ها می‌مانند

علی‌فراهانی‌صدر، کارگردان «قوی‌دل» از مهم‌ترین آثار حاضر در جشنواره سینماحقیقت، از دشواری‌های ساخت این مستند می‌گوید

گزارش
فهیمه پناه آذر
روزنامه‌نگار

مستند سینمایی «قوی‌دل» با موضوع پرونده خون‌های آلوده در دهه ۶۰ به کارگردانی علی‌فراهانی‌صدر و تهیه‌کنندگی سعید الهی در دومین روز از جشنواره سینماحقیقت در حالی اکران شد که توانست بیشترین مخاطب را از آن خود کند؛ مستندی که به‌گفته کارگردانش، سوژه‌اش در زمان اوایل شیوع کرونا در ایران به ذهن وی رسید و بعد از پژوهش‌های فراوان به شخصی به نام احمد قویدل رسیدند و بعدها توانستند این مستند را بسازند؛ مستندی که به نقش مهم حسین شریعتمداری، مدیر مسئول روزنامه کیهان در پیگیری پرونده خون‌های آلوده اشاره دارد.

شیوع کرونا، جرقه‌ای برای تولید

علی‌فراهانی‌صدر، کارگردان مستند «قوی‌دل» به همشهری می‌گوید: اوایل شیوع کرونا در ایران بود که همه‌جا اخبار ضدونقیضی می‌شنیدیم. اینها سبب شد به یاد داروها و خون‌های آلوده‌ای که در دهه ۶۰ وارد ایران شد، بیفتم و تصمیم گرفتم روی این پرونده کار کنم.

آن زمان با آرش خلیلی صحبت کردم و او کار پژوهش را شروع کرد. در میانه کار با نام «احمد قویدل» مواجه شدم که این نام بارها در پروسه پژوهش دیده می‌شد. در نهایت تصمیم گرفتیم که با او ارتباط بگیریم. چند جلسه برگزار شد و طی این جلسات، وی پرونده را به شکل کامل تعریف کرد.

کنش آدم‌ها در مقابله با بحران

کارگردان مستند «قوی‌دل» در ادامه با عنوان این مطلب که تصمیم گرفتیم وارد زندگی شخصی قویدل شویم، یادآور می‌شود: وقتی اتفاقی در یک برهه زمانی می‌افتد، بحرانی که ایجاد می‌شود، می‌آید و می‌رود و این آدم‌ها هستند که در این بحران‌ها مهم می‌شوند. کنش و واکنش انسان‌ها در مواجهه با بحران مهم می‌شود. در این داستان احمد قویدل برایمان جذاب شد. همان موقع نوشتن داستان وی را شروع کردیم. فراهانی همچنین ادامه داد: ابتدا احمد قویدل یک گفتار طولانی با نویسنده و پژوهشگرمان داشت و بعد از این گفت‌وگوها زمانی را برای صحت‌سنجی کار گذاشتیم و متوجه شدیم تمام ریز اطلاعات و صحبت‌هایی که شده صحت دارد و پروسه تولید را شروع کردیم.

مسئله تهیه‌کنندگی در مستند پیچیده است

مشکلات بربیایید؟ توضیح می‌دهد: پیدا کردن تهیه‌کننده برایمان خیلی سخت بود. وقتی با تهیه‌کنندگان وارد مذاکره می‌شدیم با شنیدن موضوع، تهیه‌کنندگی پروژه را قبول نمی‌کردند و عنوان می‌شد چرا باید این نوع پرونده‌ها را زنده کنیم؟ اما سعید الهی کار را پذیرفت. تجربه همکاری‌ای که داشتیم خیلی خوب بود. راستش، اوضاع تهیه‌کنندگی در صنف ما خیلی پیچیده است، اما آقای الهی کار را پذیرفت و پای کار ایستاد. به‌نظرم او یک تهیه‌کننده واقعی است. در طول تولید می‌دانست کجا ورود کند و کجا دست ما را باز نگه دارد. همین تهیه‌کنندگی حرفه‌ای ایشان باعث شد که کار را پیش ببریم و حتی با ممیزی هم مواجه نشدیم.

علی‌فراهانی‌صدر: وقتی با احمد قویدل صحبت کردیم و همانطور که گفتم وارد زندگی شخصی‌اش شدیم، خواستیم هم زندگی او را به تصویر بکشیم و هم به موضوع مرتبط یعنی وارد شدن خون‌های آلوده بپردازیم. احمد قویدل خودش اهل رسانه است و رسانه‌فهم؛ به همین دلیل تعامل با او ابتدا سخت بود. به‌سختی به ما اعتماد کرد. اما بعد از چند جلسه اعتمادش جلب شد

مکث

دشواری‌های ساخت مستند

از دیگر موضوعاتی که کارگردان «قوی‌دل» به آن اشاره می‌کند، نوع مستندسازی است که در سال‌های اخیر صورت گرفته؛ مستندهایی که سعی می‌کنند زمان حال را درنظر بگیرند و رجوع به گذشته برای سازندگان سخت به‌نظر می‌رسد.

علی‌فراهانی‌صدر می‌گوید: به‌نظرم میان مستندسازی ژورنالیستی و مستندسازی سینمایی تفاوت وجود دارد. به‌طور حتم نمی‌خواهم ارزش مستندسازی ژورنالیستی را زیر سؤال ببرم، اما کسی که مستند-فیلم می‌سازد باید از این مدل کار فاصله بگیرد.

موضوع مستندسازی باید دغدغه خود مستندساز باشد. هرقدر تلاش کنیم که موضوع دغدغه‌مان باشد کار خیلی بهتر می‌شود. معمولا مستندسازان دست روی سوژه‌هایی می‌گذارند که در زمان حال در جریان هستند و می‌توانند با دوربین خود موضوع را دنبال کنند یا موضوع مربوط به گذشته است و آرشیوهای زیادی از آن وجود دارد. ما در پرونده خون‌های آلوده با موضوعی مواجه بودیم که در گذشته اتفاق افتاده بود و آرشیو زیادی در دسترس نبود.

اسکار

همان همیشگی

«نگهبان شب» از ادامه رقابت برای حضور در فهرست نامزدهای اسکار بازماند

با معرفی فهرست اولیه نامزدهای اسکار، مشخص شد فیلم «نگهبان شب» ساخته رضا میرکریمی که به‌عنوان نماینده سینمای ایران به این رخداد معرفی شده بود، راهی به اسکار ۲۰۲۴ نخواهد داشت. سینمای ایران سابقه ۳نامزدی اسکار و ۲بار برگزیده شدن به‌عنوان برنده اسکار فیلم غیرانگلیسی زبان را در کارنامه دارد و در بقیه ادوار موفقیتی به‌دست نیاورده است.

سال‌ها پس از نامزدی اسکار برای «بچه‌های آسمان»، سینمای ایران ۲بار با «جدایی نادر از سیمین» و «فروشنده» برنده جایزه اسکار شده است. در سال‌های دیگر نمایندگان سینمای ایران به فهرست نامزدهای اسکار راه نیافته‌اند؛ اتفاقی که پس از اعلام فهرست اولیه نامزدهای اسکار هم رخ داد و مشخص شد که همان جریان همیشگی برای نماینده سینمای ایران رخ داده و «نگهبان شب» راهی به اسکار نیافته است.

جشنواره

خرس طلایی افتخاری برلین برای اسکورسیزی

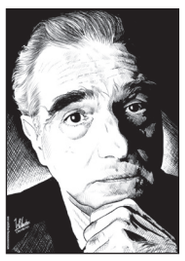

مارتین اسکورسیزی در هفتادوچهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم برلین برای یک عمر دستاورد هنری، خرس طلایی افتخاری دریافت خواهد کرد. این کارگردان، تهیه‌کننده و فیلمنامه‌نویس کهنه‌کار این جایزه را طی مراسمی در برلیناله در تاریخ ۲۰فوریه دریافت خواهد کرد. ارتباط اسکورسیزی با برلیناله در سال ۱۹۸۱ آغاز شد؛ زمانی که «گاو خشمگین» در جشنواره به نمایش درآمد و فیلم «تنگه وحشت» نیز در بخش رقابتی برلین در سال ۱۹۹۱ به نمایش گذاشته شد. جشنواره برلین در سال ۲۰۰۳ میزبان نمایش «دارو دسته‌های نیویورکی» بود و این فیلم دوباره در سال ۲۰۱۰ به‌عنوان بخشی از مرور آثار اسکورسیزی در جشنواره نمایش داده شد. فیلم کنسرت رولینگ استونز او با عنوان «درخشش یک نور» در سال ۲۰۰۸ برلیناله را افتتاح کرد و «جزیره شاتر» نیز در سال ۲۰۱۰ در بخش خارج از رقابت برلیناله روی پرده رفت. آخرین فیلم بلند اسکورسیزی با عنوان «قاتلان ماه کامل» اخیرا به‌عنوان بهترین فیلم سال ۲۰۲۳ توسط هیأت ملی بازبینی در ایالات‌متحده انتخاب شده و به‌شدت برای فصل جوایز آتی مورد توجه قرار گرفته است. اسکورسیزی پیش از این در سال ۲۰۰۸ با فیلم «رفتگان» برنده اسکار بهترین کارگردانی شده بود.

تیتر خبر

اخبار کوتاه از دنیای فرهنگ

■ اولین نشست از مجموعه نشست‌های «هم‌عزم» با عنوان «از روایت فتح تا روایت پیشرفت» برگزار می‌شود. این نشست امروز، شنبه ۲ دی‌ماه ۱۴۰۲، ساعت ۱۳ تا ۱۵ در خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان ولیعصر و برادران مظفر، پلاک ۹۰۷، خانه اندیشه‌ورزان برگزار خواهد شد.

■ سید محمد محمدزاده ضیابری، دبیر کمیسیون هوش مصنوعی گفت: ما به‌عنوان کشور اصلی زبان فارسی، باید مرجعیت آن را داشته باشیم؛ ولی در حال از دست دادن این مرجعیت و واگذاری آن به هوش مصنوعی هستیم.

■ محمد لسانی، پژوهشگر رسانه در حاشیه برگزاری چهارمین رویداد ملی سواد فضای مجازی، گفت: مواجهه با خبر جعلی جز با مشارکت کلیه اعضای جامعه امکان پذیر نیست.

■ کتاب «لیلی منم» نوشته مریم عرفانیان به تازگی توسط انتشارات به نشر (آستان قدس رضوی) منتشر و روانه بازار نشر شده است. این کتاب روایت زندگی راضیه فدایی، همسر جانباز شهید مهدی سورچی است.

عکس نوشت

یلدای شهدایی

همزمان با شب یلدا، بلندترین شب سال، خانواده‌های معظم شهدا با حضور بر سر مزار شهدا در بهشت زهرا(س) تهران، یاد و خاطره شهیدان را زنده نگه داشتند. /عکس: مهر